

ОЛЕКСАНДРИЙСЬКИЙ

БЮЛЕТЕНЬ

Офіційний орган м. Олександрії та району.

Рік видання 2, ч. 71 (95).

Субота, 5 грудня

1942 р.

Ціна 1 грб.

Звідомлення Верховного Командування Збройних Сил Головна Квартира Фюрера

30.11-42 р.

На східному Кавказі заломлюється багато совєтських наступів з важкими втратами для ворога. Від 27-11-42 р. знищено в оборонних боях 60 ворожих танків. Вищує літунів збили 15 ворожих літаків.

У Калмицькому степу вдерлися німецькі моторизовані війська у тилів зв'язки совєтів, знищили валки і запаси постачання та знищили розбиту бойову групу ворога. Між Волгою та Доном відбули з'єднання наземної армії, в співпраці з сильними літунськими частинами, знову сильні наступні ворожих танкерників та піхоти.

У Сталінграді тільки місцева бойова діяльність. Власний протинаступ у великому коліні Дону був успішний. Нальоти на залізничні споруди над середнім Доном продовжувалися та тяжко поцілено було при тому багато транспортних потягів ворога.

На середньому відтинку Східного фронту та біля Ільменського озера знову заломлюється всі ворожі наступні. Знищено 135 танків.

У Кіренаті німецькі та італійські частини відбули удар ворожих танкерників. Нальоти скеровувались вдень і вночі на британські шатрові обози та моторизовані частини. Бойові літунів скидали бомби у Тувієнських областях на ворожі колони та завдали ворогові тяжких втрат у важкій зброї, автомашин та танкерниках.

У східній частині Середземного моря один німецький винищувач підводних човнів під командуванням підпоручника флоту Клейнера затопив ударом, перебитий англійцями, колони-

ній грецький підводний човен «Тритон» та взяв залог у порон.

Над зайнятими західними областями та над Канадою збито 7 літаків.

Німецькі винищувачі продовжували денні нальоти на південному побережжі Англії та з добрим успіхом обстрілювали залізничні об'єкти. Від 16.11.42 повідомлено надзвичайним звідомленням про великі успіхи німецької та італійської авіації та італійського і німецького флоту в бою з американсько-британським інвазійним флотом та на побережжях Північної Африки, успіхи ці знову збільшилися. В часі від 7.11 до 25.11.42 затоплено загалом у портах та прибережних водах французької Африки 23 торговельних та транспортних кораблів, загальною тоннажністю 165000 рбт. 11 торговельних та транспортних кораблів загальною тоннажністю 100000 рбт. було тяжко пошкоджено, тому можна гадати, що вони потонули. 65 кораблів разом на 398000 рбт. пошкоджено частинною так тяжко, що треба числитися з їх повною непридатністю до плавання.

З тяжких флотних одиниць пошкоджено 2 лінійні кораблі і 3 носильні кораблі, з яких один дуже тяжко, знищено 5 крейсерів, 5 миноцуків та упродовж судна і пошкоджено 28 крейсерів, миноцуків та інші супровідні одиниці.

Окрім цього, майже щоденними нальотами викликало в портах спорудах на Північно-африканському побережжі тяжкі знищення та сильні пожежі. Знищено багато вартісного постачального матеріалу.

шкульних ударів. Моторизовані колони британців даремно намагалися укритися перед нальотами німецьких літунів.

Багатьма хвилями, в стрімко-спадних та низьких льотах, було бомбардовано ворожі автомашини, між якими знаходилися також танкерники, при чому було знищено багато танкерників та навантажених автомашин. Велике число дальших автомашин було сильно пошкоджено. На протязі тих нальотів відбулися завязі повітряні бої з британськими винищувачами, які даремно намагалися відтягнути наших літунів від їхніх цілей. При тому збито два ворожі літаки типу Кертис.

На середньому відтинку Східного фронту знищено 192 большевицьких танкерників.

Німецькі гренадери побороють десятикратно переважаючого ворога

БЕРЛІН.—На південний захід від Калініна та в області біля Тороця німецькі війська дальше знаходилися 26.11. в запеклих боях проти большевиків, які наступали великими силами піхоти та танкерників.

Згідно отриманих Верховним Командуванням Збройних Сил звідомлень, не зважаючи на те, що большевики безоглядно кинули в бій масу танкерників, наступ ворога було відбито на всіх відтинках фронту. Протинаступом вирівняно місцеві вилоти. При тому одна з німецьких павнерних дивізій вдарила на фланг одного місця вилоту, відірвавши ворожі сили. Ціла ворожа бойова група заломлюється під ударом протинаступу. Лише на цьому одному місці большевики втратили 34 танкерники.

На тому ж відтинку фронту німецькі гренадери мусіли недавно боротися проти десятикратної переваги, коли декілька совєтських стрілецьких дивізій та танкерних бригад атакували горбисті позиції німецьких дивізій. Вилот вдавесь большевиком на деякий час. Але артилерія, яку кинуто в бій, на цьому відтинку негайно відгородила місце вилоту густим заслонним вогнем. Рівночасно інші батареї долучилися до вогневого бою проти наступаючих танкерників, тоді коли резерви, підтримувані декількома гарматами, які завзято обстрілювали густі ворожі наступаючі хвилі, здержали большевицьке просування.

Заслонний засув також вдержався, не зважаючи на те, що ворог обстрілював його вогнем 40 батарей та 20-ма швидкобійними гарматами. На протязі багатьох годин ворог даремно намагався проломитися крізь лінійну опору. Замість того, протинаступ, який ішов з флангу, невпинно здобував терен, аж

Рузвелт домагається нового закону

АМСТЕРДАМ.—Як повідомляє з Вашингтону британська служба звідомлень, Рузвелт зажадав вчора від конгресу видання нового закону, який би дав йому право уневажнювати на час тривання війни всі торговельні обмеження, оплати за довіз,

доки головного бойового становища знову не відновлено в цілій його глибині, а оточених большевиків не знищено. На протязі цього бою німецькі гармати знищили 10 ворожих танкерників. В загальному мусіли большевики, згідно до теперішніх обчислень, заплатити за свої даремні спроби проломитися з 26.11., крім особливо тяжкими людськими втратами, також втратою 192 танкерників. 13 з них вилучили з бою німецькі з'єднання бойових та стрімко-спадних літаків.

Авіація використала переходе поліпшення погоди для певних нальотів. З невеликої висоти бомбардувала вона, крім з'єднань танкерників, також ворожі позиції в поготиві та артилерійські позиції. В низькому льоті громилі наше літунство колони автомашин та запалили багато автомашин, навантажених військом, матеріалом та паливом. Після скинення своїх бомб, німецькі бойові та стрімко-спадні літунів обстрілювали своєю бортовою зброєю скучені колони піхоти, в наслідок чого ворог мав дальше високі втрати.

Авіація скеровувала свої нальоти також на організацію постачання большевиків. Багато складів у лісах, в яких були бази постачання, згоріло після поцілів бомбами. Особливо успішні були нальоти на споруди одної великої залізничної перевантажної станції.

Ряд бомб впав вперек залізничної станції та стрілецьких пересувів. Вони порвали залізничні рейки та знищили будинки і магазини з їхніми запасами. Винищувачі увійшли в завязі бої з большевицькими літаками, під час яких було збито 8 ворожих літаків. Два інші большевицькі розвідувальні літаки впали горіючи, поцілені зенітною зброєю авіації.

Німецька лицарскість супроти ворогів

БЕРЛІН.—На південь від Марса Матрук з'єдналися прибуваючі з південного сходу німецькі бойові групи, які дотепер мали завдання визволити та відтягнути відрізани частини, з італійськими з'єднаннями. Після з'єднання почали бойові групи тяжкі, але успішні тиліві сутички з наступаючими британцями. Британці відступили з тяжкими втратами далі на південь в пустиню, де вони застряли в пливучому піску болотистих в наслідок злив, пустинних до- ріг.

На аеродромі в Тобруку осідають щоденно літаки німецької авіації, які привозять тяжко ранених італійців з бойових становищ в Катарській долині. Серед тяжко ранених є також британські воляки. Один з них, англійський полковник Олівер Еванс, заліз у лікарні: «це, що я живу, завдячую італійським санітарам та німецькій авіації, які заопікувалися тяжко раненими, не зважаючи на уніформу».

Я мав завдання з метою частинною задержувати становище в тилах італійців. Німецькі відділи пробіли наші позиції в завязаному бою та пробілись до італійців. Хоча ми переважали числом, однак не могли задержати пролому, бо німці боролися з неймовірною впертістю. В цьому бою мене тяжко ранено, і я понав у полон».

Населення Тунісу радісно вітає війсьсько держав осі

РИМ.—Населення міста Тунісу радісними маніфестаціями привітало військо держав осі—повідомляє «Попольо ді Рома» з туніського кордону. Також з інших місцевостей повідомляють, що магометанське населення з ентузіазмом прийняло німців та італійців. Всупереч до того, жили, які живуть в тих областях, дуже поспішно повтікали з усіма своїми речами через алжирську границю.

Бойова діяльність японців у північному Китаї

ПЕКІН.—Згідно урядового звідомлення, японська армія у північному Китаї мала у жовтні 1400 сутічок з чункінськими частинами, в яких взяло участь більше чим 127000 воляків. Поверх 1700 воляків, вороже настроєних у відношенні до Чункінгу, добровільно зложило зброю у Шантунгу. Втрати ворога виносять 8000 убитими та 7865 полоненими.

Ворожі колони під градом бомб. Авіація завдала тяжких ударів у Кіренаті

БЕРЛІН.—У західній Кіренаті німецько-італійські війська мали 26.11. лише малий бойовий контакт з ворогом. Британські з'єднання, які лише з великою обережністю поступають вперед, потерпіли, в наслідок опору задньої сторожі та нальотів авіації, дальші втрати. Як повідомляє Верховне Командування Збройних Сил, колони автомашин, матеріал та шатрові табори, а також ворожі зенітні батареї знаходилися під градом бомб та обстрілом бортовою зброєю німецьких літунів, які, не зважаючи на найтяжчі умовини погоди, успішно перевели свої завдання та завдали ворогові нових до-

Обов'язок праці в Україні

РІВНЕ.—«Ми всі мусимо співпрацювати для перемоги». Так звучить гасло, що обов'язує всю Європу. Аж тоді, коли більшовизм та плутократія, Сталін, Черчіль та Рузвелт будуть переможені, зможемо ми та наші діти знову займатися, кожний після вподоби, мирною працею. Але до того часу, одні борються як воюючі на фронті, на морі та в повітрі, в спеці або холоді, поки ворог не буде переможений. Хто ж не бореться як воєн, допомагає досягнути перемогу своєю співпрацею на полях, або в фабриці, куди його поставлено розпорядженням проводу.

Те, що обов'язує для цілої Європи, особливо радо виконує також саме українець; він найкраще знає, що означало б для нього та його країни, коли б більшовизм знову вернувся. Тому він працює на полях України, або стоїть при верстатах праці в Україні, або в Німеччині, завжди там, де його співпраця найбільш конечна для перемоги.

Цю співпрацю впорядковано вже також в законний спосіб. Розпорядженням, яке видано рік тому, заряджено обов'язкову працю. В ньому сказано, що кожний, не зважаючи на його вік, підлягає в рядах своєї спроможності обов'язковій праці. Хто виконує будьяку працю, в загальному інтересі, не буде притягнений до публічної обов'язкової праці; це значить, що добровільну співпрацю признано. Однак, річ ясна, можливо, що хтось працює не на своєму місці і тоді треба його поставити там, де він служити буде краще, на благо всіх. Винагороду за працю визначено на основі справдливих засад; крім того, так, як це є, напр., з робітниками, які виїхали до Німеччини, можна буде зацікавитися залише-

ною родиною.

В рамках цього обов'язку праці, Райхскомісар Кох зарядив, що обов'язкова праця приходить під увагу в сільському господарстві, в різного рода будівництвах, на дорогах, при залізницях та водному транспорті. Обов'язок праці, її рід та обсяг накладають гебітскомісар та його уряд праці. Для того, щоби уникнути кар, мусить той, кого притягнуто до праці, негайно послухатись наказу та принести також своє звання праці.

Він не може поставити замість себе ніякого заступника. Треба розрізнити два окремі роди обов'язкової праці: раз, всі медично вишколені особи, отже, лікарі, зуботехніки та аптекарі, медсестри, а також інший допоміжний персонал є особливо зобов'язані скрізь працювати там, де цього вимагає громадський інтерес; таким чином планується в рівній мірі скрізь, а особливо під час вибуху епідемії, медично зацікавитися населенням. Крім того, створено тепер також особливо для України «службу праці». До цього в означених часах будуть притягнені верстви населення точно означеного віку, які громадською працею будуть виконувати різні більші завдання, для загального добра, як відводнення, заліснення та інші завдання, які принесуть користь цілій Україні.

Так виготовлено план, який мусять вітати всі охочі до праці українці, а який на випадок потреби примусить також рештки тих, які самі ще не зрозуміли, що всі руки мусять працювати сьогодні для того, щоби швидко та остаточно добути перемогу та усунути ушкодження, спричинені війною.

Всі ми хочемо співпрацювати, щоби відбудувати цю країну ще краще.

Свобода релігії, замість профанації церков

МЕЛІТОПІЛЬ.—В ході відбудови округ Таврії та Криму в релігійному житті позначився також новий розмах. В своєму шалі безбожництва більшовики і тут понижали майже всі церкви, мечеті та інші релігійні установи або використовували їх для інших цілей. Так, напр., в Сімферополі більшовики оставили з поміж більше, чим 20 церков—між ними одна лютеранська—та мечетей, лише одну цвинтарну капличку.

Святині, яких не понищено, було повернено на музеї тощо. В одному монастирі більшовики, прогнавши ченців, влаштували радіостанцію, а в духовному семінарії—школу комінтерну. Для того, щоби, напр., затерти всякий слід мечетей, більшовики були усунули всі мінарети.

В міжчасі відремонтовано вже декілька церков і три мечеті та почалися відправи Служби Божої, які населення всіх релігійних віросповідань привітало з вдячністю.

Перша німецька книгарня в Криму

СІМФЕРОПІЛЬ.—В рамках німецьких планів розбудови генеральний комісар заснував у Сімферополі німецьку книгарню, яка відкриє в Ялті та інших курортних місцевостях на Кримському побережжі свої філії. Новозасноване підприємство стоїть у зв'язку з фірмою Пройс Інгер в Бреславі, яка існує від 1835 р., та охочить всі галузі сортименту, як, напр., бетеристику, технічні та наукові книжки, научні прибори та шкільні підручники. Ця перша німецька книгарня на Криму—некультурна піонерська робота, яка в рівній мірі тяжка та свідомо своєї відповідальності, яка також цікава.

Останні роки життя проф. Михайла Грушевського

(Закінчення)

„Незаарештований злочин“

Для М.С. Грушевського почався чи не найгірший час. Він уже цілком усвідомив, що знаходиться в пастці. Зовні справа виглядала так, ніби він—«вільний совєтський громадянин». Але насправді він був у становищі «незаарештованого злочинця», за його власним виразом. В Китаєві, коло Києва, стояла самотня дача. Там, влітку, біля воріт з тополею, ми, князе, іноді бачили білобородого діда з окуляри великим чолом і в окулярах, що мовчки дивилися на шлях. Це був «незаарештований злочин», професор і академік М.С. Грушевський.

Останнє лицемірство

Року 1934 Михайло Сергієвич увійшов до кімнати Марії Сильвестрівни й сказав:

Енергійне поборювання сапу

РІВНЕ.—Для поборювання сапу, як одної з найбільш небезпечних кіських хвороб, видано тепер нові постанови. Тварини, у яких ветеринарний дослід ствердить наявність сапу, треба негайно вбити. Розпорядження до цього видають гебітскомісари або генеральні комісари. Кони, у яких підозрюється сап, треба негайно відокремити та піддавати що 15 днів два рази дослідом крові. За вбиті на поліційне розпорядження тварини забезпечився відшкодування. У будучому не сміється більше відсылати коней, у яких підозрюється сап, до існуючих загород для заражених сапом коней. На випадок браку тиглових тварин можна таку загороду або зліквідувати, або заступити коней волами.

—Я, здається, цього року помру.

Сказав — і швидко пішов до свого кабінету. Влітку він поїхав до Кислородська, до будинку відпочинку вчених. Раптом він тяжко захворів.

Марія Сильвестрівна негайно надіслала телеграму закордон з проханням вислати ліки, що могли б врятувати життя чоловіка. Ліки були вислані за півтори години після одержання телеграми. Надійшли ж вони до місяця призначення через...11 днів.

Михайло Сергієвич Грушевський, професор й академік, помер.

Людину, яка довірилася совєтській владі, спитав логічний кінець її помилки. Йі зігнали зі світу Божого. Така ціна совєтського слова честі!

Школа торговельних професій

КІЇВ.—З дозволу Штадткомісаріату, в Києві відкрито спеціальну школу для підготовки бюрових працівників у торговельних установах. У трьох класах школи навчатиметься 150 чоловік. Контингент класу бухгалтерів встановлений 50 чол., українських кореспондентів-службовців 50 чол. та німецьких кореспондентів і службовців 50 чол.

За повний курс навчання встановлено платню у розмірі 300 карб. Утримання школи знаходиться на бюджеті міста. Учні школи торговельних професій забезпечені харчуванням.

Страхування київських робітників

КІЇВ.—Відповідно до оголошення німецького комісара міста про запровадження охорони здоров'я для населення Києва, розпочалось проведення страхування робітників. Його провадять по місту районів інспектури праці.

В зв'язку з цим, районним управам відкриваються окремі рахунки для внесків на страхування. Всі установи, підприємства та організації, передбачені в положенні про страхування, починаючи з 1 жовтня мають вносити на ці рахунки, відповідних районних управ, внески у розмірі 3 проценти від загальної заробітної платні.

Районові інспектурам праці дано вказівки про те, щоб розпочати допомогу застрахованим працівникам, користуючись при цьому обов'язуючими приписами.

Розшукую брата Євгена Сергієвича Білаша, мобілізованого в 1940 р. з Кривого Рогу. Рік народження 1919.

Хто знає про його місцез перебування, прохаю повідомити по адресі: м. Олександрія, Бузрукський комбінат, Байдаковка, Олександр Сергієвич Білаш, — за нагороду 5000 крб.

ДРУК І ВИДАВНИЦТВО:
Друкарня і редакція, Олександрія, Управська, 57. Завдукарською К. Юрченко. Відповідальний редактор О. фон-Зорг. Тепер діє прейскурант № 1.

РІВНЕ.—В цьому місяці ціла Німеччина, а разом з нею і культурний світ святкували, не зважаючи на грім гарнат і вибухи бомб, вісімдесяті роковини одного з найбільших своїх драматургів. Гергард Гаутман 28 жовтня 1889 року дебютував у Берліні своєю, для тих часів революційною під кожним оглядом п'єсою «Перед сходом сонця». П'єса зробила величезне враження, якщо за таке уважати свисти, регіт і тупання ногами струманых на загал берлінців. Критика також поставилася до вистави і автора п'єси гостро негативно.

Але швидко роки. Гаутман похові, але певно здобував собі місце, а ті, хто сміялися з «Перед сходом сонця», починають захоплюватися цим твором. Тимчасом талановитий драматург пішов надзвичайно багато, згадати хоча б такі твори: Ткачі, Хутро боброве, Самотні, Колега Крамптон, Ганнуся, Сестри з Бішофбергу, А Пінпа танцює, Заручення Карла Великого, Візник Геншель, Білий Гайрріх, Свято помиріння, Червоний півець, Роза Бернд, Затоплений дзвін, Лук Одисея, Білий рятівник, Острів великої праматері, Атлантида, Тіль Уленшпінгелі і інші.

У більшості творів висту-

ГЕРГАРДТ ГАУПТМАН І УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕКЛАДИ ЙОГО ТВОРІВ

(З нагоди 80 літніх роковин народження)

пають у цього видатні особистості (Ноганес, Фокорат, професор Крамптон, Пауль Гааке, Монтецума, майстер Гайрріх, Одисей і інші.). Це одинці, яких загал не розуміє, вони борються з рутинною, забобонами, юрбою, інертністю мас і тупістю визначних керівників громадянства. На початку своєї творчості, виступає Гаутман, як представник натуралізму, по тому його твори стають символістичними. Символізм Гаутмана, однак, соковитий, пов'язаний міцно з життям, повнокровний і насащений емоціями дужею особистості. Ще й сьогодні, цей 80 літній ювіляр в своїх творах повний творчої снаги і емоційного напруженого сприймання життя.

Український нарід віддав цікавився творчістю великого німецького письменника, чого яскравим доказом є переклади його творів на нашу мову. Важкі культурні й економіч-

ні умовини поневоленої нації взагалі обмежували надзвичайно видавничі можливості, спеціально на твори перекладні, які охочіше читала інтелігенція, що мала змогу знайомитися з чужими творами в чужих мовах, селянство ж більше цікавилось своєю оригінальною питоною творчістю. Такий стан взагалі зменшував кількість перекладної літератури. Однак, не зважаючи на це все, ще наприкінці XIX віку вийшли в українському перекладі з передмовою І. Франка— «Ткачі». Пізніше накладом «Видавн. Спілки» у Львові виходить «Візник Геншель» (що в 1918 році увійшов до репертуару «Державного драматичного театру під провідом Загарова».)

Тоді ж виходить в українському перекладі коротка п'єса, повна наївного ідеалізму й любові до людини—«Ганнуся», що особливий успіх має в школах «яко залізний шкільний ре-

пертуар». Перед самою першою світовою війною виходять накладом «Новітньої Бібліотеки»: «Перед сходом сонця» і «Затоплений дзвін» у віршованому перекладі М. Голубця. З початком 1918 року, за української влади, видавництво «Серп і молот» (нічого спільного не мало з комунізмом і комуністами) видає «Затоплений дзвін» другим виданням, а «Молодий театр», зліквідований потім більшовиками під керівництвом талановитого режисера Леся Курбаса, ставить, в оригінальній символічній постановці, що чарівну драму-фєррію.

Нарешті в 1930 році Д.В.У. видає «Бібліотеці чужоземної літератури» перший том «вбраних творів» ювілянта.

Зацікавлення видавництв і перекладачів творчістю Гергардта Гаутмана може бути доказом, що якби не ворожа окупація України в 1920 році, ми мали б перекладені всі твори сина німецького народу.

На закінчення мусимо згадати, що «Затоплений дзвін» безперечно вилізнув на велику українську письменницю Леся Українку, спонукуючи її до написання твору, в тому ж стилі, відомої драми фєррі—«Лісова пісня».

Проф. Р. Бжеський.